

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	
Датум	28.06.2013.
Ст. бр.	
02	1503

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА

УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

Одлуком Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу бр. 8/18/01-007/13-13-28 од 29. маја 2013. год. именована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор наставника у звање доцент за ужу Грађанскоправну научну област на Правном факултету Универзитета у Нишу, у саставу: др Радмила Ковачевић Куштримовић, редовни професор Државног универзитета у Новом Пазару, др Мирослав Лазић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, др Ђорђе Николић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Нишу и др Марко Ђурђевић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду. Комисија је прегледала конкурсни материјал и Изборном већу Правног факултета Универзитета у Нишу подноси

ИЗВЕШТАЈ

I О КОНКУРСУ

На Конкурс за избор једног наставника у звање доцент за ужу Грађанскоправну научну област, објављеном у „Сл. гласнику РС“ бр. 43 од 17. маја 2013. год., пријавила се др Ивана Симоновић, асистент на Правном факултету Универзитета у Нишу, на предмету Увод у грађанско право и Стварно право, на Катедри за Грађанскоправне науке. Комисија је констатовала да је кандидаткиња

поднела сва документа конкурсом, законом и другим општима актима захтевана, и тако испунила услове за мериторно одлучивање о испуњености услова за избор.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТКИЊИ

1. Основни биографски подаци

Др Ивана Симоновић рођена је 19. јуна 1977. године у Књажевцу, у коме је завршила основну школу и гимназију (друштвено-језички смер). Студије права започела је на Правном факултету Универзитета у Нишу школске 1996/1997. године, а завршила 30. октобра 2000. године, са просечном оценом 9,70. Пре избора за асистента на Правном факултету - 1. септембра 2004. године, радила је у Окружном суду у Нишу (2001-2003), најпре као судијски приправник, а након положеног правосудног испита, као судијски сарадник у материји грађанскоправних, управноправних и радноправних спорова, и као секретар суда.

2. Стручна биографија

Основне студије – На Правни факултет Универзитета у Нишу кандидаткиња се уписала 1996/1997. године, а дипломирала је 30. октобра 2000. године, са просечном оценом 9,70. Говори немачки и енглески језик и на њима пише.

Последипломске студије – На последипломске студије на Правном факултету Универзитета у Нишу уписала се 14. септембра 2000. године, на смер Банкарско право, да би, у школској 2003/2004. години, решењем декана Факултета прешла на смер за Грађанско право. Положила је Методологију правних наука и одбранила два семинарска рада из Увода у грађанско право и Стварно право („Критеријуми забране злоупотребе права“) и Облигационог права („Прекомерно оштећење“). Усмени магистарски испит положила је 2007. године и стекла услов за израду магистарског рада. Магистарску тезу *Дејство рокова у уговорним односима*

одбранила је са одликом 27. фебруара 2009. г., и стекла академски назив магистар правних наука. Научни назив доктора правних наука стекла је 12. априла 2013. г., одбранивши докторску дисертацију *Реституција у грађанском праву - домаћа примена*, на Правном факултету Универзитета у Нишу.

Избори у наставна и научна звања - На Правном факултету Универзитета у Нишу кандидаткиња је засновала радни однос 1. септембра 2004. године, у звању асистент-приправник за ужу Грађанскоправну научну област (наставни предмет Увод у грађанско право и Стварно право). За асистента за исту област изабрана је 2009. г., и реизабрана 2012. године.

Стручно усавршавање - Ради научног и стручног усавршавања кандидаткиња је учествовала у летњим школама и семинарима, организованим на домаћим и страним универзитетима. Усавршавала се и на студијским боравцима на Правном факултету Парис-Лодрон Универзитета у Салзбургу (Аустрија), похађањем аустријско-руске летње школе на тему *Аустријско и руско енергетско право у контексту јавног и европског права*, у периоду 2-13. јуна 2007. год., и Европском универзитету Виадрина у Франкфурту на Одри (Немачка), у оквиру *Темпус пројекта установљавања и реализације постдипломских студија из области европских интеграција POGESTEI (Post Graduate Studies for European Integration at the Faculties of Law at the Universities of Belgrade, Niš and Novi Sad)*, у периоду 12-19. маја 2008. године. Учествовала је на семинару *Активно учење*, одржаног на Правном факултету у Нишу (11-12. маја 2007), као и УНЕСКО-вом семинару *о етици и биоетици медицинског права (UNESCO Ethics Teaching Training Course)*, одржаног у Српској академији наука и уметности у Београду, у периоду 27. јун-1. јул 2011. г.; *Првој и Другој ОЕБС-овој конференцији о универзитетским правним клиникама у Србији*, одржаним у Београду (14. и 15. новембра 2008. г.) и Вршцу (5. и 6. јуна 2009. г.) и, као предавач у оквиру континуиране медицинске едукације, на семинару *Право и медицина*, одржаног на Медицинском факултету Универзитета у Нишу 6. децембра 2011. г., са темом *Пристанак на лечење као израз аутономије воље појединца*.

Наставно научни рад - Од школске 2004/2005. године самостално изводи вежбе, консултације и колоквијуме из предмета Увод у грађанско право и Стварно право. У школској 2005/2006. и 2006/2007. године изводила је вежбе из предмета Облигационо право. Вежбе је изводила и из предмета Лично право, Средства обезбеђења, Основи грађанског права Европске уније и Клиничко правничко образовање. Почев од школске 2009/2010. године изводи вежбе из предмета Увод у грађанско право и Стварно право на основним академским студијама права у Високошколској јединици у Медвеђи.

Активности на факултету и у широј друштвеној заједници – Др Ивана Симоновић је у периоду 2006-2008. године обављала дужност секретара Катедре за Грађанскоправне науке. Ангажована је на пословима обављања пријемног испита, као и научних скупова и конференција на Правном факултету Универзитета у Нишу. Пружала је помоћ у припреми документације за акредитацију факултета. Била је члан Комисије за испитивање испуњености услова за стицање звања дипломираног правника и правника на Правном факултету Универзитета у Нишу (2009. и 2010. г.). Од 2006. године ангажована је као инструктор на Правној клиници Правног факултета Универзитета у Нишу, у оквиру пројеката клиничке обуке студената за пружање бесплатне правне помоћи. Иницирала је и организовала Стални семинар из Медицинског права (2010-2012. г.), који је претходио уврштавању Медицинског права, као изборног предмета, у нови наставни план и програм Правног факултета Универзитета у Нишу.

3. Саопштења на међународним и домаћим научним скуповима

21. децембара 2004. г. - научни скуп *Две стотине година од доношења Француског грађанског законика - утицај Француског грађанског законика на српско право*, Правни факултет Универзитета у Нишу, саопштен рад *Забрана злоупотребе права у француској судској пракси*.

18. маја 2007. г. – међународна научна конференција *Изградња правног система Републике Србије*, Правни факултет Универзитета у Нишу, саопштен рад

Алтернативно решавање спорова у домену грађанскоправних односа – искуства Словеније, Хрватске и Босне и Херцеговине.

13-17. децембра 2009. г. – Копаоничка школа природног права, XXIII сусрет, *Право и време*, саопштен рад *Одговорност продавца због несаобразности робе.*

4. Учешће у пројектима

Макро-пројекат *Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе*, који се, у организацији Центра за правна и друштвена истраживања, реализује на Правном факултету Универзитета у Нишу (од 2004. г. и даље).

Научно-истраживачки пројекат *Пристап правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије*, реализован на Правном факултету Универзитета у Нишу уз подршку Министарства науке и заштите животне средине Републике Србије, на основу Уговора о реализацији пројекта из програма основних истраживања бр. 149043Д (2006-2010).

Пројекат *Установљавање клиника за заштиту права жена на Правном факултету Универзитета у Нишу (Establishing Women's Rights Clinics at Faculty of Law of University of Nis)*, клинички програм обуке студената кроз пружање бесплатне правне помоћи женама, реализован на Правном факултету Универзитета у Нишу. Партнери на пројекту: Женски истраживачки центар за едукацију и комуникацију, Ниш, Правна клиника Правног факултета Универзитета у Нишу - Клиника за грађанско право, Адвокатска комора Ниш и Канадска агенција за међународни развој (*Canadian International Development Agency, CIDA LIP*) (1. децембар 2006-1. децембар 2007).

Пројекат *Права жртва насиља у породици - ка европским решењима*, који се реализује у оквиру Правне клинике Правног факултета Универзитета у Нишу. Носилац пројекта је Женски истраживачки центар за едукацију и комуникацију из Ниша, на основу Уговора о сарадњи у реализацији пројекта под називом *Права жртва насиља у породици - ка европским решењима* са Аутономним женским центром из Београда. Финансијер пројекта је Министарство

спољних послова Краљевине Норвешке (период реализације је од 1. новембра 2010. до 1. новембра 2013. године).

Пројекат *TEMPUS POGESTEI Пројекат последипломских студија у области европских интеграција (TEMPUS JEP POGESTEI Project –Post-graduate Studies in European Integration)*, учесница у Првом модулу *Judicial Protection in the EU* (2006-2008).

Научно-истраживачки пројекат *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, који се реализује на Правном факултету Универзитета у Нишу (број уговора 179046), уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2011-2014).

Научно-истраживачки пројекат *Превентивни, терапијски и етички приступ преклиничким и клиничким истраживањима гена и модулатора редокс ћелијске сигнализације у имунском, инфламаторном и пролиферативном одговору ћелије*, који се реализује на Медицинском факултету Универзитета у Нишу (број уговора 41018), уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2011-2014).

5. Објављени радови

Докторска дисертација Реституција у грађанском праву – домашај примене, Ниш, 2013, 287 страна (М 71)

Магистарска теза Дејство рокова у уговорним односима, Ниш, 2009, 172 стране (М 72)

Чланци:

Пре избора у звање асистент

Забрана злоупотребе права у француској судској пракси, Зборник радова Две стотине година од доношења Француског грађанског законика - утицај Француског грађанског законика на српско право, (гл. и одг. ур. Гордана Станковић), Ниш, Правни факултет, Центар за публикације Правног факултета, 2005, стр. 317-329 (М 44) ISBN 86-7148-055-0; COBISS.SR-ID 122617868.

Право на суђење у разумном року у поступцима за заштиту права својине, Приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник радова (ур. Невена Петрушић), Ниш, Правни факултет, Центар за публикације, 2007, стр. 59-98 (М 44) ISBN 978-86-7148-072-7; COBISS.SR-ID 137805580.

Алтернативно решавање спорова у домену грађанскоправних односа – искуства Словеније, Хрватске и Босне и Херцеговине, Зборник радова Правног факултета у Нишу, тематски број – Изградња правног система Републике Србије, Ниш, 2007, стр. 325-340 (М 52) ISSN 0350-8501

Нове европске тенденције у праву о застарелости и одређивању рокова застарелости, Приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2007, стр. 57-98 (М 44) ISBN 978-86-7148-080-2

Право на раскид уговора због неиспуњења обавеза по Закону о облигационим односима и савремене тенденције у европском уговорном праву, Зборник радова Правног факултета у Нишу, тематски број Актуелна питања грађанске кодификације, Ниш, 2008, стр. 87-101 (М 44) ISBN 978-86-7148-086-4

Модификација правног посла условом, Приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник, књига четврта, Ниш, 2008, стр. 251-264 (М 44) ISBN 978-86-7148-087-1

Након избора у звање асистент

Одговорност продавца због несаобразности робе, Правни живот, тематски број: Право и време, Београд, Удружење правника Србије, 2009, год. 58, т. 4, бр. 12 (2009), стр. 703-724 (М 51) ISSN 0350-0500

Рокови у грађанском праву, Право на приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник радова, књига трећа (ур. Невена Петрушић), Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2009, стр. 183-201 (М 44) ISBN 978-86-7148-103-8

Статус неоснованог обogaђења у упоредном праву, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LVI, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2010, стр. 175-196 (M 52) ISSN 0350-8501

Појам и правне последице апстрактности стварноправног уговора немачког права, Право на приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник радова, књига пета (ур. Невена Петрушић), Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2010, стр. 171-189 (M 44) ISBN 978-86-7148-121-2

Право на самопомоћ у заштити државине, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LVIII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2011, стр. 201-217 (M 52) YU ISSN 0350-8501; UDK: 347.23

Право на самоодређење, аутономија воље и право пацијента на информисани пристанак, Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова, књ. 1 (ур. Предраг Димитријевић, Ниш, Центар за публикације Правног факултета, 2011, стр. 455-472 (M 44) ISBN 978-86-7148-148-9

Биоетика и људске вредности – остваривање и заштита етичких принципа и права појединаца у области медицине, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LXIII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2012, стр. 297-322 (M 52) YU ISSN 0350-8501; UDK: 608.1:174

Уставно и грађанскоправне последице одлуке Уставног суда Србије о несагласности са Уставом обрачуна затезне камате конфомним методом, (коауторке Ивана Симоновић, Маја Настић), Зборник радова Правног факултета у Нишу, тематски број Заштита људских и мањинских права у европском правном простору, LXII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2012, стр. 377-400 (M 52) YU ISSN 0350-8501; UDK: 342.565.2:347.4

6. Приказ радова објављених после избора у звање асистент

а) *Докторска дисертација*

Др Ивана Симоновић одбранила је докторску дисертацију под називом *Реституција у грађанском праву - домаћај примене*. Тема докторског рада обрађена је на 287 страна, у пет поглавља: Појам и правно-филозофски основ реституције, Реституција у правним односима насталим на темељу неоснованог стицања користи (неоснованог обogaћења), Реституција у уговорном праву, Одступање од реституције – правило *nemo auditur propriam turpitudinem allegans* и Реститутивни потенцијал посесорних тужби и тужбе за надокнаду штете.

У првом поглављу ауторка се, најпре, бавила вишезначношћу појма реституције, која, уопштено дефинисана, представља правну последицу (услед непостојања правног основа) правно неоправданог померања користи из имовинске сфере једног лица у имовинску сферу другог. Слојевитост и многозначност овога појма наметнута је чињеницом да реститутивна обавеза може настати на основу већег броја чињеница, од којих су неке посебни извори облигационих односа (неосновано обogaћење и проузроковање штете), док је некада она последица неважности или раскида уговора, а могућа је и код других института, попут пословодства без налога. Из тих разлога, реституција и није законом регулисана на једном месту, нити јединственим правним правилима, што не нарушава њено јединство, остварено њеном функцијом и циљем: реституција је правно средство заштите прикраћеног правног субјекта - повериоца реститутивног захтева. Правна природа реституције је последична: она је одговор на нарушену имовинску равнотежу, која се исправља повраћајем у пређашње стање. Полазећи од става да је реституција правно средство остваривања грађанскоправне одговорности изазване неоснованом променом у имовинским сферама двају лица, ауторка указује да се њена правила могу применити код неоснованог обogaћења (стицања без основа), надокнаде штете, у пољу уговорних односа, али и на плану решавања спорова путем петиторних и посесорних тужби. Др Ивана Симоновић посебно истиче забрану неоснованог обogaћења, као основно поље владавине реституције, на коме су заснована сва њена правила у грађанском праву. Забрана правно неоснованог обogaћења на туђи рачун је морално-филозофска основа реституције, било где да се примењује у грађанском праву, али не увек и довољна да се објасни зашто се стварима даје њихов пређашњи облик или се од тога одступа иако су испуњени сви

потребни услови. У зависности од врсте грађанскоправног односа и реститутивног разлога, забрана неоснованог обogaћења бива допуњена принципима правне извесности, савесности и поштења, заштите трећих савесних лица, поштовањем уговорне поделе ризика, или сама постати њиховом допуном.

Друго поглавље др Ивана Симоновић посветила је у целини реституцији на пољу облигационих односа насталих на основу неоснованог стицања користи (неоснованог обogaћења). То је, скоро, централни део рада, јер је и сâм институт реституције изникао у вези са правно неоправданим стицањем на туђ рачун. Поред веома исцрпног приказа решења у правима европских земаља, ауторка се минуциозно бави и приступом овом питању Студијске групе за израду Европског грађанског законика. Највећа пажња посвећена је неоснованом обogaћењу у нашем праву - решењима Закона о облигационим односима, који овај институт регулише под називом Стицање без основа. И у овом поглављу ауторка се вратила теоријском образложењу неоснованог обogaћења - Помпонијусовој изреци *iure nature aequum est nemini cum alterius detrimento et iniuria fieri locupletionem* (по природи, правично је да се нико не може обогатити чинећи другоме штету и неправду), свесна чињенице да је за сваки правни институт, па тако и за неосновано обogaћење, битна његова реална, морална, етичка подлога, јер се из ње долази до решења у сваком конкретном случају. Ако дође до повреде овог захтева и неоснованог обogaћења, лице на чији је рачун дошло до обogaћења, чиме му је причињен губитак (осиромашени), може захтевати да му буде враћена корист која је без основа припала другоме (обogaћеном). Ово јасно правило има, међутим, различит домашај у правима разних земаља, оправдано различитим аргументима, што ауторка анализира у посебном делу другог поглавља. Указала је да се у неким правима, попут немачког, правно неосновано обogaћење санкционише на основу законских правила, будући да га је законодавац уредио као посебан извор облигационих односа, док се у француском праву за то побринула судска пракса, јер *Code civile* уређује само исплату недугованог, не и остале видове неоснованог обogaћења. Др Ивана Симоновић указује и на све облике неоснованог обogaћења који рађају реститутивну обавезу: испуњење недугованог, испуњење обавеза из неважећег уговора, обogaћење увећањем вредности имовине другог лица,

обогаћење неовлашћеном употребом туђе ствари и неовлашћеним вршењем туђег права у своју корист, као и обогаћење због издатака за другог (испуњења туђе обавезе), да би у посебном делу другог поглавља обрадила и решења која предлаже Студијска група за израду Европског грађанског законика.

Највише пажње ауторка је посветила правно неоснованом обогаћењу - стицању без основа - у нашем праву, анализирајући његове облике, начине испуњења реститутивне обавезе, појмове „осиромашење“ и „обогаћење“, чиниоце који утичу на садржину и обим враћања користи стечене без основа, као и врсте реститутивне обавезе (у натуралном виду и у виду новчане надокнаде).

У трећем поглављу др Ивана Симоновић је наставила да прати примену реституције у једном од најутемељенијих делова облигационог права - у уговорном праву. Улажење у овај домен примене правила о реституцији оправдава основним циљем постављеним тезом, а то је да је реституција, под одређеним условима, последица или мера грађанске, имовинско-правне одговорности. У уговорном праву, она се, због потребе успостављања пређашњег стања, интерполира међу одредбе о оним разлозима престанка уговора чије је дејство ретроактивно, код којих се, услед накнадно престалог основа испуњења, чинидбе морају вратити. Реституција је тада готово природни коректив насталих имовинских промена. Будући да се правила о повраћају у пређашње стање код престанка испуњеног уговора разликују, ауторка се морала бавити и разлозима због којих долази до престанка уговора, те је посебно обрадила реституцију (и њене модификације) када је она правна последица ништавости уговора, а посебно када је правна последица његовог раскида.

Посебно (четврто) поглавље посвећено је одступању од реституције - правилу *neto auditur propriam turpitudinem allegans* и могућности одузимања предмета чинидбе у корист трећег лица, које је, услед свог изузетно казног карактера, једно од најспорнијих правила грађанског права. У циљу заузимања става о допуштености и сврсисходности његове примене у сфери приватноправних односа, др Ивана Симоновић је најпре изложила упоредноправна решења и анализирала аргументе којима су законодавци, теоретичари права и судови овај институт бранили или оспоравали. Требало је најпре одговорити на питање разлике

између реституције и надокнаде штете у случају испуњеног неважећег уговора: анализирана је ништавост забрањеног уговора, а затим успостављање пређашњег стања и, највећим делом, одступање од реституције, и то у историјском контексту, који је од великог значаја за разумевање савремених решења. Ауторка анализира и важећа решења ЗОО-а, по којима је одбијање реститутивног захтева несавесног сауговорача и одузимање предмета чинидбе могућа (мада ретка) санкција забрањеног уговора, и закључује да би њену примену морали да оправдају, са једне стране, значај уговором повређеног интереса (само најтеже повреде јавног поретка), наступиле последице и несавесно поступање сауговорача, а са друге – употреба одузете користи. Она пледира да одузето буде употребљено за унапређење положаја младих и маргиналних група, промоцију правог вредносног система и здравог стила живота.

Будући мера или начин за успостављање пређашњег стања, реституција повезује скоро све грађанскоправне институте. То нимало не чуди ако се има у виду сврха примене реститутивних правила - онемогућавање присвајања користи намењене другоме, до чега може доћи и неовлашћеним вршењем права које припада само свом титулару, повређивањем права или правно заштићене позиције једног лица, са последицом ускраћивања му очекиване користи за дато или учињено, као и проузроковањем штете, са последицом нарушавања дотадашње имовинске позиције оштећеног лица. Отуда су и тужба *actio rei vindicatio* или посесорне тужбе у случају одузимања државине ствари основи реститутивних захтева. Ауторка се у петом поглављу упустила у анализу правног оправдања реститутивног захтева у пољу стварноправних односа и утврдила да то није забрана неоснованог обogaћења, већ природа заштићеног права (својина), које је по дејству апсолутно и искључиво, и да најпотпунију и најинтензивнију правну заштиту има управо успостављањем пређашњег стања – враћањем власнику одузете ствари. Реститутивном мером могу се штитити, по мишљењу ауторке, и лична и права интелектуалне својине, јер их одликује иста ексклузивност у вршењу и присвајању отуда проистекле користи, приметне код права својине.

Последње поглавље закључује расправа о односу реституције и одговорности за надокнаду штете. Ауторка је указала на њихову основну разлику –

надокнада штете је врста имовинске санкције и примењује се у случају проузроковања правно релевантне штете другоме, са циљем репарације, изузетно сатисфакције, док је реституција један од начина исправљања правно неосноване имовинске промене и остварује се враћањем неосновано стеченог, ни мање ни више од тога. Она, ипак, види место на коме се ова два института могу срести, а то је проузроковање штете добрима на којима постоје апсолутна права, праћено и стицањем користи на страни штетника, која му не припада. Ауторка сматра да би овако стечена корист могла послужити као мерило обештећења, уместо класичног – обим штете, у ком случају би реститутивна одговорност заменила одштетну или би је допунила, и то оправдава природом повређеног права, захтевом да штетне радње не смеју бити извор обогаћења штетника, већ разлог његове одговорности и потпунијом заштитом оштећеног.

Најзад, садржину тезе подржава Закључак у коме се ауторка руководила добрим правилима важећим за израду научног дела у погледу закључака, па је најпре дефинисала појам реституције, њен нормативни и правно-философски (морални) основ, указујући на основни циљ који се реституцијом постиже. Како би сваком читаоцу закључака било јасно о чему је све расправљано у тези, ауторка је, у виду резимеа, истакла суштину кондикционог захтева, правила на основу којих се он остварује (која могу бити облигационоправна и стварноправна) и изложила сва основна поља примене реституције. Напоследку је изложила све резултате до којих је дошла у свом раду, нарочито оне који представљају зрна истине, РАДИ КОЈИХ се и приступа научном раду.

Посебно треба истаћи уводни део, којим и почиње садржина овог рада. Чини се као да је ауторка имала у виду чувену Паскалову мисао да последње што сазнамо на крају дела, треба ставити на прво место, па је и читаоца у овај део увела тек када је мислила да је доста тога анализирао, размотрила и закључила о постављеној тези. О томе сведоче неке разрешене дилеме у вези са темом, иако су постављене кондиционално. У Уводу, у најбољем маниру писања увода, истакла је појам института којим ће се бавити, кратак историјат, етапе у решавању појединих питања, потешкоће са којима се може суочити, као и границе истраживања. Прецизирала је циљеве које жели остварити својим научно-истраживачким

пројектом, истакла онај основни - став о реституцији као заједничкој нити која повезује многе грађанскоправне институте у којима је, из различитих разлога, повређен принцип еквиваленције, као и могуће начине којима се они могу остварити. Полазећи од тог става, ауторка је истраживала заједничке принципе и правила која би важила за реституцију и који се могу применити увек када треба: вратити корист коју је обogaћени стекао без правног основа или оног који је отпао, вратити испуњену чинидбу из уговора који је престао да важи, вратити ствар *in naturam*, ради заштите права својине, или када треба надокнадити проузроковану штету. Иако се у свим наведеним и другим случајевима који се у раду анализирају, срећу и бројне разлике у примени реститутивних правила, ауторка сматра да је домашај реституције, као заједничке институције, значајан за целокупно грађанско право. Зато су се у садржини овог рада, и то ауторка напомиње већ у Уводу, нашли и неосновано обogaћење, уговорно право, стварноправне (и државинске) тужбе, као и одштетно право. Тако постављен циљ, нужно је обликовао поделу садржине тезе у којој су постигнути постављени истраживачки циљеви.

Стил докторске дисертације је јасан, а мисли изражене једноставним и одмереним речима. Реченице представљају заокружену мисао, што чини одлику сваког добро писаног рада. Ауторка се потрудила да се правничка садржина заодене јасним и погодним речима. Тамо где се понављање неких појмова, ставова и закључака није могло избећи, вешто се користећи метафорама ради оживљавања правничког језика, избегла је монотонију и клише. Комисија не може а да не похвали начин на који је повезала реченице, али и пасусе и крупније делове.

б) Чланци

„Одговорност продавца због несаобразности робе“, Правни живот, тематски број: Право и време, Београд, Удружење правника Србије, 2009, год. 58, т. 4, бр. 12 (2009), стр. 703-724 (М 51)

У овом раду кандидаткиња др Ивана Симоновић анализира одговорност за материјалне недостатке ствари, која се заснива на једном од својеврсних дејстава уговора са надокнадом, засноване на принципу једнаке вредности узајамних

давања. Она констатује да је одредба Закона о облигационим односима о одговорности продавца у овом случају била ефикасна у судској пракси, али да потреба за још ефикаснијом заштитом потрошача захтева даље прилагођавање, пре свега са Смерницом 1999/44/ЕЗ, којим би се наше право ускладило са европским стандардима заштите. Кандидаткиња указује на различите могућности примене ове смернице, али препоручује одговарајућу измену и допуну Закона о облигационим односима, ради свеобухватности свих случајева одговорности за материјалне недостатке ствари.

„Рокови у грађанском праву“, Право на приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник радова, књига трећа (ур. Невена Петрушић), Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2009, стр. 183-201 (М 44)

Кандидаткиња др Ивана Симоновић се материјом рокова бавила у магистарској тези. Овај рад је, међутим, посвећен само појму рока и његовом разграничењу од термина, као и врстама рокова. Будући да у нашој земљи још увек није донет грађански законик, у чијем би општем делу били регулисани рокови, кандидаткиња се бави правилима која би требало да важе за поједине врсте рокова. Посебна пажња посвећена је материјалноправним роковима, најзначајнијом али и веома хетерогеном групом.

„Статус неоснованог обogaћења у упоредном праву“, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LVI, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2010, стр. 175-196 (М 52)

Интересујући се за неосновано обogaћење, које ће касније бити незаобилазни део докторског рада, кандидаткиња се упустила у анализу уређења у упоредном праву овог старог и веома важног института. Иако је његова суштина - забрана правно неоснованог обogaћења на туђи рачун - прилично јасна свима, бројне околности му дају различито место у разним правним системима. При томе, разлике се односе на сам приступ овом институту (регулисати га законом или

препустити судској пракси). Срећу се и друге разлике на које кандидаткиња указује, нарочито на оне у англосаксонском праву, што може бити корисно у процесу хармонизације права на простору Европске уније.

„Појам и правне последице апстрактности стварноправног уговора немачког права“, Право на приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије, тематски зборник радова, књига пета (ур. Невена Петрушић), Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2010, стр. 171-189 (М 44)

Стварноправни уговор немачког права (*dinglicher Vertrag*) представља јединствен правни институт који се не среће у другим правима. Настао је под утицајем пандектистичке школе и зато је веома интересантан правницима осталих земаља. Среће се код деривативног стицања права својине, али није сагласан са истим системима стицања прихваћеним у другим земљама. Наиме, овај уговор одваја правни основ за стицање права својине (*iustus titulus*) од начина стицања (*modus acquirendi*), дајући овом другом самостално дејство. То има извесне предности у односу на друге традиционе системе стицања права својине (пре свега, зато што пуноважност даљих располагања према трећим савесним лицима чини независним од пуноважности првог уговора о преносу својине), али и недостатке (изражене у непостојању заштите првог власника виндикационом тужбом), које кандидаткиња брижљиво анализира.

„Право на самопомоћ у заштити државине“, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LVIII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2011, стр. 201-217 (М 52)

Правни теоретичари знају да је државина (*possessio*) била посебан изазов за све правнике, у свим периодима развоја права и у свим европским земљама. Кандидаткиња др Ивана Симоновић такође није одолела том изазову и латила се једног сегмента државине, а то је право на самопомоћ, као виду заштите државине. Иако се чини да је реч о питању које не тражи више ниједан одговор, то није случај са нашим правом. Област стварних права у нашој земљи још увек није

кодификована, што правним теоретичарима даје простора да предлажу решења и нуде одговоре на одређена питања. Кандидаткиња се бавила питањима допуштености права на самопомоћ и рокова у којима се оно може вршити.

„Право на самоодређење, аутономија воље и право пацијента на информисани пристанак“, Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова, књ. 1 (ур. Предраг Димитријевић, Ниш, Центар за публикације Правног факултета, 2011, стр. 455-472 (М 44)

Тема која је предмет овог чланка је, у правом смислу, нова и веома актуелна. Реч је о теми из области медицинског права, које још увек није утемељено, а у нашем праву тек је на самом почетку. Из обимне и интересантне материје медицинског права, кандидаткиња је изабрала једно питање, које, истини за вољу, темељно преокреће традиционални однос између лекара и пацијента, у правцу веће улоге воље пацијента у лечењу. Ради се о праву пацијента да самостално донесе одлуку о свом лечењу, на основу довољног и јасног обавештења о смислу, циљу, ризицима и могућим нежељеним дејствима предложене мере. Ово је његово право на информисани пристанак и спада у ред основних људских права. Наиме, вршењем овог права пацијент реализује право да се сам и слободно одреди у односу на свој живот, тело и здравље. Оно се може остварити само ако пацијент буде правилно информисан о намеравању медицинском захвату, очекиваним користима, ризицима, могућим алтернативама и другим чињеницама пацијенту неопходним за доношење одлуке.

„Биоетика и људске вредности – остваривање и заштита етичких принципа и права појединаца у области медицине“, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LXIII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2012, стр. 297-322 (М 52)

И овај рад је последица намере кандидаткиње да се ухвати у коштац са новим и веома корисним питањима медицине. Овога пута, кандидаткиња скреће пажњу на несагледиве могућности научног знања, које се, због злоупотребе, морају

ставити у законски оквир. Наиме, научноистраживачки процеси на пољу медицине, ради лечења и побољшања човековог здравља, могу довести до бројних повреда личних и породичних добара. Кандидаткиња захтева да се примене стандарди УНЕСКА, као и бројних светских и регионалних декларација и конвенција, ради заштите добробити појединаца пред императивом научних истраживања. Кандидаткиња се залаже за законско регулисање ове области у складу са стандардима из ових декларација. Зато сматрамо да је овај рад представља посебан допринос развоју етичких начела у заштити основних људског права у области медицине.

„Уставно и грађанскоправне последице одлуке Уставног суда Србије о несагласности са Уставом обрачуна затезне камате конформним методом“, (коауторке Ивана Симоновић, Маја Настић), Зборник радова Правног факултета у Нишу, тематски број Заштита људских и мањинских права у европском правном простору, LXII, Ниш, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 2012, стр. 377-400 (М 52)

У коауторском раду са наведеним насловом, кандидаткиње се баве актуелним питањима обрачуна затезне камате. Реч је о значајном питању човекове свакодневице, које се нашло пред Уставним судом Србије. Кандидаткиња др Ивана Симоновић бавила се грађанскоправним аспектом последица одлуке Уставног суда да примена конформног метода за обрачун законске камате у периоду дужем од оног за који је прописана висина њене стопе (редовно, месец дана) није у сагласности са Уставом и правилима Закона о облигационим односима. Указала је на могућност примене грађанскоправне санкције о повраћају више плаћеног, ради заштите дужника којима је законска камата годинама била неправилно обрачунавана. Предложила је да се применом правила из Закона о облигационим односима о испуњену недугованог (*indebiti solutio*) дужницима, на њихов захтев и у временским оквирима утврђеним Законом о Уставном суду, врати више плаћено, које, након доношења одлуке Уставног суда, повериоци држе без правног основа.

III Закључно мишљење и предлог

Мишљење о резултатима научно-истраживачког рада

Др Ивана Симоновић је, поред докторске дисертације, написала и већи број научних и стручних радова из уеј грађанскоправне научне области. Објављени радови спадају у групу радова категорисаних ранговима М44, М51 и М52, којима кандидаткиња у потпуности испуњава услове за избор у звање доцент прописаних чл. 28 Правилника о условима, поступку и начину избора у звање наставник Правног факултета Универзитета у Нишу. Објављени радови кандидаткиње показују да је она овладала методологијом научно-истраживачког рада, да има изграђен стил писања и да своје ставове излаже јасно и аргументовано.

Докторска теза, као и остали наведени радови кандидаткиње др Иване Симоновић показују да се она бави питањима из уже грађанскоправне научне области. То недвосмислено произлази из анализе и критичког приступа грађанскоправним појмовима, као што су: злоупотреба права, прекомерно оштећење, рокови, алтернативно решавање спорова, раскид уговора, услов, одговорност (уговорна и вануговорна), неосновано обogaћење, реституција, која прожима целокупно грађанско право, итд. Оно што треба посебно нагласити јесте да др Ивана Симоновић увек настоји да у стручним и научним радовима пореди решења нашег права са решењима у упоредном праву, што може бити од занчаја за процес хармонизације права на простору Европске уније. Исто тако, др Ивана Симоновић, будући да прати упоредно право, своја истраживања често усмерава у оне друштвене области које захтевају правно регулисање, као што је случај са медицинским правом. При томе, она користи правничку аргументацију, што указује на зрелост за даље озбиљно бављење грађанскоправним темама. Комисија сматра да ће се др Ивана Симоновић, у годинама које су пред њом, показати као веома добар научни радник на пољу права, нарочито у грађанскоправној области, која је њено опредељење од првих дана, што ће бити изузетно корисно не само научној већ и широј друштвеној заједници, којој предстоји интензиван и обиман рад на усавршавању правног система у складу са стандардима европске заједнице.

Што се тиче педагошког рада, као важне компоненте за обављање наставничке професије, др Ивана Симоновић има дугогодишње искуство и студенти ову њену активност оцењују веома добрим оценама, тако да Комисија закључује да испуњава и тај услов за избор у прво наставничко звање – звање доцент.

IV Предлог за избор кандидата

Имајући у виду све до сада истакнуто у вези са кандидаткињиним научним и стручним радом и успешношћу у погледу педагошких активности, Комисија за писање извештаја за избор једног наставника у звање доцент за ужу Грађанскоправну научну област, полазећи од овлашћења из чл. 94 Статута Правног факултета Универзитета у Нишу и чл. 124 Статута Универзитета у Нишу, чини

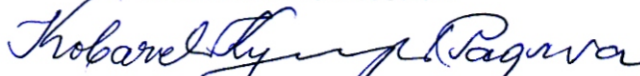
ПРЕДЛОГ

1. Кандидаткиња др Ивана Симоновић, асистенткиња на Правном факултету Универзитета у Нишу, испуњава све услове за избор у *звање доцент*, у складу са чл. 64 ст. 5 Закона о високом образовању Републике Србије, чл. 120 ст. 5 Статута Универзитета у Нишу и чл. 90 ст. 4 Статута Правног факултета Универзитета у Нишу.

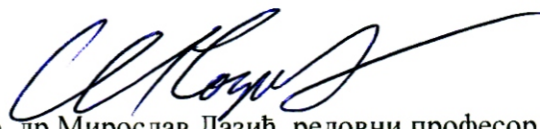
2. Комисија предлаже Изборном већу Правног факултета Универзитета у Нишу да утврди предлог за избор др Иване Симоновић у *звање доцент* за ужу Грађанскоправну научну област.

У Нишу, 17. јуна 2013. г.

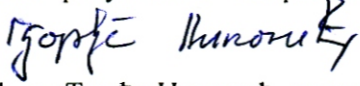
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

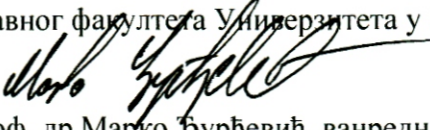
1. Проф. др Радмила Ковачевић Куцстримовић,
редовни професор Државног универзитета у
Новом Пазару;

2. Проф. др Мирослав Лазич, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу;

3. Проф. др Ђорђе Николић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу и

4. Проф. др Марко Ђурђевић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду